

ЎТМИШГА НАЗАР

3 ЖИЛД, 1 СОН

ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ

ТОМ 3, НОМЕР 1

LOOK TO THE PAST

VOLUME 3, ISSUE 1

TOSHKENT-2020

Бош муҳаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:

Мургазасва Раҳбар Хамидовна
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий Университети

Бош муҳаррир ўринбосари:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:

Джураева Нилуфар Далибаевна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон Жаҳон Тиллари Университети

"Ўтмишга назар" журнали тахририй маслаҳат кенгаши
редакционный совет журнала "Взгляд в прошлое"
Editorial Board of the Look to the past

Кебадзе Мадонна

*Доктор исторических наук, Телавский
государственный университет (Грузия)*

Бурдиашвили Майя

*Доктор исторических наук, Телавский
государственный университет (Грузия)*

Кожакеева Ляззат Темировна

*тарих фанлари доктори, доцент,
Хотин-қизлар давлат педагогика университети,
Қозоғистон Республикаси*

Сагдуллаев Анатолий Сагдуллаевич

*тарих фанлари доктори, профессор, академик,
Ўзбекистон Миллий Университети*

Бобожонова Дилором Бобожонова

*тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон
Жаҳон Тиллари Университети*

Зияева Доно Хамидовна

*тарих фанлари доктори, профессор,
ЎЗР ФА Тарих институти*

Аширов Адҳам Азимбаевич

*тарих фанлари доктори, профессор,
ЎЗР ФА Тарих институти*

Агзамова Гулчехра Азизовна

*тарих фанлари доктори, профессор,
ЎЗР ФА Тарих институти*

Халикова Раҳбар Эргашевна

*тарих фанлари доктори, профессор, Тошкент
давлат техника университети*

Ишанходжаева Замира Райимовна

*тарих фанлари доктори, профессор в.б.,
Ўзбекистон Миллий Университети*

Кобзева Ольга Петровна

*тарих фанлари доктори, профессор в.б.,
Ўзбекистон Миллий университети*

Одилов Аброр Анварович

*тарих фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон
Миллий университети*

Ерметов Аваз Абдуллаевич

*тарих фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон
Миллий Университети*

Саипова Камола Давляталиевна

*тарих фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон
Миллий Университети*

Джоробекова Айнура Эшимбековна

*тарих фанлари номзоди, профессор, Тошқи
ишлар вазирлиги қошидаги Дипломатия
академияси, Қозоғистон Республикаси*

Ульжаева Шохистахон Мамажоновна

*тарих фанлари доктори, Тошкент Кимё -
Технология Институтида*

Саҳифаловчи: Хуршид Мирзахмедов

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амир Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

МУНДАРИЖА \ СОДЕРЖАНИЕ \ CONTENT

1.Муртазаева Раҳбар, Адиллов Аббор, Саипова Камола ЎРТА ОСИЁДА ТОЛЕРАНТЛИК ТАМОЙИЛИНИНГ ШАКЛЛАНИШИ ВА РИВОЖЛАНИШИ (ҚАДИМГИ ВА ИЛК ЎРТА АСРЛАР МИСОЛИДА).....	4
2.Эргашева Юлдуз ЎЗБЕКИСТОНДА "МАДАНИЙ ИНҚИЛОБ" СИЁСАТИ ВА УНИ АМАЛГА ОШИРИШ УСУЛЛАРИ.....	22
3.Абдуллаев Диёржон АМИР ТЕМУР ВА ТЕМУРИЙЛАР ДАВРИДА ХАЙРИЯ ВА ҲОМИЙЛИК ФАОЛИЯТИ.....	30
4.Bakhtiyorzoda Oydinhon ZAMONAVIY BOSQICHDA O'ZBEKISTON OLTIN QAZIB OLISH SANOATINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	37
5.Комилов Ойбек ФАРҒОНА ВОДИЙСИДА СУҒОРИШ ИШЛАРИНИНГ ПАХТАЧИЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШГА ЙЎНАЛТИРИЛГАНЛИГИ ВА УНИНГ ОҚИБАТЛАРИ (XX АСРНИНГ 50-70-ЙИЛЛАРИ МИСОЛИДА).....	42
6.Маткаримов Хамиджон ХОРАЗМ ВОҲАСИДА ҚАДИМГИ ДАВРГА ОИД АРХЕОЛОГИК ТАДҚИҚОТЛАРИНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ.....	49
7.Махмудов Бехзод ҚАРЛУҚ-ҚОРАҲОНЛАР ДАВЛАТИНИ ЮЗАГА КЕЛИШИНИНГ ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ОМИЛЛАРИ.....	59
8.Рузматова Шаходат Қўқон хонлиги ҳудудидаги шаҳарлар ва аҳолининг ГЕОГРАФИК ЖОЙЛАШУВИ.....	66
9.Ҳамаев Нодирбек ТУРКИСТОНДА СОВЕТ ҲОКИМИЯТИГА ҚАРШИ ҚУРОЛЛИ ҲАРАКАТ ("YENI TÜRKİSTAN" ВА "YAŞ TÜRKİSTAN" МАТЕРИАЛЛАРИ АСОСИДА).....	72
10.Тажимирзаев Элёрбек ФАРҒОНА ВОДИЙСИ ҚИШЛОҚ ЎҚИТУВЧИЛАРИНИНГ МАДАНИЙ-МАИШИЙ ТУРМУШ ТАРЗИ МАСАЛАЛАРИ (1960-1980 ЙИЛЛАР).....	79
11.Эгамбердиева Нигора АМУДАРЁНИНГ ҚУЙИ ОҚИМИДА СУНЪИЙ СУҒОРИШ ТИЗИМИНИНГ ШАКЛЛАНИШ ТАРИХИ ВА УНИНГ ЎЗИГА ХОС ЖИҲАТЛАРИ (МИЛ.АВВ.VIII- МИЛОДИЙ IV АСРЛАР).....	85
12.Абдулхай Гулчехра ТУРКИСТОН АССР: ҚАНДАЙ ДАВЛАТ БЎЛИШИ КЕРАК ЭДИ?.....	96

ЎТМИШГА НАЗАР ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ LOOK TO THE PAST

Тажимирзаев Элёрбек Акрамович

Бобур номидаги Андижон давлат университети катта ўқитувчиси,
Андижон, Ўзбекистон (tojimirzayev1984@mail.ru)

ФАРҒОНА ВОДИЙСИ ҚИШЛОҚ ЎҚИТУВЧИЛАРИНИНГ МАДАНИЙ-МАИШИЙ ТУРМУШ ТАРЗИ МАСАЛАЛАРИ (1960-1980 ЙИЛЛАР)

For citation: Tajimirzayev Elyorbek. CULTURAL AND DOMESTIC LIVING CONDITIONS OF VILLAGE TEACHERS IN THE FERGHANA VALLEY (1960-1980). Look to the past. 2020, vol. 1, issue 3, pp. 79-84

 <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9599-2020-1-10>

АННОТАЦИЯ

Мақолада 1960-1980 йилларида Фарғона водийси қишлоқ ўқитувчиларининг маданий-маиший турмуш тарзи масалалари хусусан, уларнинг уй-жой билан таъминланиши, яратилган маиший шароитлар ва соҳага оид қабул қилинган ҳукумат қарорлари асосида олиб борилган тадбирлар манба ва адабиётлар асосида очиб берилган.

Калит сўзлар: Қишлоқ, қарор, уй-жой, ўқитувчи, район, совхоз, колхоз, мактаб, озиқ-овқат, маблағ, турмуш тарзи.

Тажимирзаев Элёрбек Акрамович

Старший преподаватель, Андижанский государственный университет им.
Бобура, Андижан, Узбекистан (tojimirzayev1984@mail.ru)

КУЛЬТУРА И СРЕДСТВА К СУЩЕСТВОВАНИЮ СЕЛЬСКИХ УЧИТЕЛЕЙ В ФЕРГАНСКОЙ ДОЛИНЕ (1960-1980)

АННОТАЦИЯ

В статье исследуется жизнь сельских учителей Ферганской долины в 1960-х и 1980-х годах на основе решений, принятых правительством по вопросам культуры и средств к существованию, включая жилье, условия жизни и промышленность через источники и литературу.

Ключевые слова: Деревня, решение, жилье, учитель, район, совхоз, колхоз,

школа, еда, деньги, образ жизни.

Tajimirzayev Elyorbek

Senior teacher at Andizhan State University named
after Z.M.Bobur, Andizhan, Uzbekistan (tojimirzayev1984@mail.ru)

CULTURAL AND DOMESTIC LIVING CONDITIONS OF VILLAGE TEACHERS IN THE FERGHANA VALLEY (1960-1980)

ABSTRACT

The article explores the life of rural teachers in the Ferghana Valley in the 1960s and 1980s based on decisions taken by the government on culture and livelihood issues, including housing, living conditions and industry through sources and literature.

Index Terms: Village, solution, residence, teacher, district, state farm, collective farm, school, food, finance, living condition

1. Долзарблиги:

СССР Минстрлар Совети ва КПСС Марказий Комитети 1968 йил сентябрда "Қишлоқда қурилишни тартибга солиш тўғрисида"ги қарори қабул қилинган эди. Шундан сўнг Ўзбекистонда ҳам қишлоқда қурилиш ишларига аҳамият берилди. Бу қарорга мувофиқ республикада янги совхоз ва колхоз посёлкалари ташкил этиш, эски қишлоқларни қайта қуриш, қишлоқ аҳолисининг хутор тизимида жойлаштирилишини йўқотиш ва унинг маиший уй-жой шароитини шаҳарникига яқинлаштириш бўйича ишлар амалга оширилди. Жумладан, Андижон вилояти Маданият совхозини Бўстон посёлкасида 1,2 қаватли уйлар қурилиши учун лойиҳалар ишлаб чиқилди. 1971-1980 йилларда республика шаҳар ва қишлоқларида 52 миллион кв.м. майдонга эга бўлган турар-жойлар қурилди. Бу аввалги 10 йилликка қараганда 26,5 фоизга кўпроқ эди. Масалан, 1965 йилда умумий майдони 3547 минг кв.м. бўлган уй-жой қурилган эди [1, Б.50].

1948 йил 10 февралда СССР Минстрлар Совети "Қишлоқдаги ўқитувчиларга имтиёзлар ва устунликлар тўғрисида"ги қарорига кўра ўқитувчиларнинг турар-жой шароитларини яхшилаш бўйича маълум ишлар амалга оширилди. 1960 йил 9 сентябрда ЎзССР Минстрлар Совети ва Ўзбекистон Коммунистик Партияси Марказий Комитетининг "Қишлоқ ўқитувчилари маданий-маиший шароитлар яратиш бўйича Бухоро вилояти Корақўл райони колхозлари ва жамоат ташкилотларининг социалистик мажбуриятлари тўғрисида"ги қарорини бажариш бўйича республиканинг барча вилоятларидаги қишлоқлардаги барча ўқитувчиларнинг маиший шароитларни яхшилашга эътибор кучайди. 1962 йилда Андижон вилояти колхоз ва совхозларида ўқитувчилар учун 214 та хонадон қурилди, 348 нафар ўқитувчига давлат томонидан ссуда (қарз) ва уй қуриши учун ер участкалари ажратилди. 1962 йилда 12081 нафар қишлоқлардаги ўқитувчидан 9838 нафари ўз уйларида яшаган. Қишлоқ ўқитувчиларига коммунал хизмат кўрсатиш яхшиланиб, аксарият уйлар электр ёрдамида ёритилган ва радиолаштирилган.

Шу билан биргаликда қишлоқ ўқитувчиларининг уй-жой шароитини яхшилаш ва маиший хизмат кўрсатиш аҳолида жиддий камчиликлар мавжуд эди. Жумладан, 1962 йилда Андижон вилоятидаги қишлоқ ўқитувчиларидан 530 нафари ижарада

яшашган. Вилоятнинг Янгиқўрғон, Избоскан, Қўрғонтепа ва Москва районларида кўп ўқитувчилар хусусий хонадонларда яшаган. Ўқитувчилар 5 рублдан ошиқ ижара ҳақи тўлашган. Бу районларда хусусий хонадонларда 348 нафар ўқитувчи яшаб, уларнинг баъзилари хонадон учун анча юқори пул тўлашган. Район халқ таълими ташкилоти қишлоқ ва посёлка советлари уй эгалари билан шартнома тузиш ва квартира ҳақи ҳажмини аниқлашни йўлга қўймаган эди.

Шунингдек, ўқитувчиларни уйни иситиш ёнилғи билан таъминлаш ҳам яхши эмас эди. 1962-1963 ўқув йилида 600 нафар ўқитувчи кўмирни кечикиб олган эди. Бунинг устига ўқитувчиларга берилган кўмирнинг сифати жуда ҳам паст бўлган[2,Б.450].

Қишлоқ ўқитувчиларининг баъзилари жуда қониқарсиз аҳволга яшаган. Масалан, 1962 йилда Андижон вилояти Москва райони Тельман номидаги колхознинг 63-мактабнинг баъзи ўқитувчилари таъмирланмаган, нам хонодонда яшаган. Бошқа бир эр-хотин ўқитувчилари ёш фарзанди билан мактаб қошидаги 5 кв.м.ли хонада яшаган. Бу мактаб ўқитувчилари нон ва бошқа зарур озиқ-овқат маҳсулотлари сотиб олиш учун 12 км узоқликдаги Бўз посёлкасига боришларига тўғри келган.

Бунинг устига халқ таълими ташкилотлари ва мактаб раҳбарлари ўқитувчиларга коммунал хизмат кўрсатиш учун маблағларидан фойдаланишни яхши назорат қилмаган. Натижада коммунал хизматга ажратилган маблағни катта қисми ишлатилмай қолиб кетган. Масалан, Янгиқўрғон районида 1960-1962 йилларда бундай мақсадда ажратилган маблағ 117,3 минг рубль ажратилган бўлса, амалда фақат 85,2 минг рублдан фойдаланилган. Чуст районида ушбу мақсадлар учун 70 минг рубль ажратилган бўлса, унинг 45,7 минг рубль фойдаланилмасдан қолиб кетган. Шунингдек, Учқўрғон. Наманган ва бошқа районларда маблағлардан тўлиқ фойдаланилмаган. Бу йилларда вилоятда жами 160 минг рубль ишлатилмай қолиб кетган.

Шунингдек, қишлоқ ўқитувчиларга квартира қуриш масалаларига ҳам етарлича эътибор берилмаган. Жумладан, 1960 йил 17 ноябрда Андижон вилояти ижроия комитети ва вилоят партия комитети 1961 йилда ўқитувчилар учун 391 та квартира қуриш ҳақида қарор қабул қилган эди. 1960-1962 йилларда атига 214 квартира қуриб битказилди. Шунингдек, ссуда олиб уй қуриш жуда кам учраган. Масалан, бу йилларда Балиқчи районида бундай маблағ ҳисобига битта ҳам уй қурилмаган. Бундан ташқари ўқитувчилар уйлари таъмирлаш ва уй қуриш учун қурилиш материаллари билан яхши таъминланмаган.

2. Методлар ва ўрганилганлик даражаси:

ЎзССР Минстрлар Советининг "Янги қурилаётган мактаб ўқитувчилари учун квартира қуриш тўғрисида"ги қарори тўлиқ бажарилмаган. 1960-1962 йилларда Андижон вилоятида 46 та янги мактаб қурилган бўлса, бу мактаб ўқитувчилар учун 27 та квартира қурилган. Вилоятда бу йилларда 885 та мактаб фаолият юритиб, улар атига 86 та квартира эга бўлган.

Қишлоқ ўқитувчиларни турар-жой таъмирлаш ва уларга маиший шароит яратиш борасида жиддий камчиларга йўл қўйилганлиги сабабои ўқитувчилар айниқса ёш мутахассисларнинг қўнимсизлиги олиб келган. 1961-1963 йилларда вилоятга 1513 нафар ёш мутахассис жўнатишган бўлса, шу йилларда турли сабабларга кўра 135 нафари кетиб қолган[2,Б.451; 3,Б.147- 149].

1964 йилга келиб Фарғона вилояти қишлоқларида 9017 нафар ўқитувчи фаолият юритган бўлса, улардан 7585 нафари ўз уйларида, 477 нафари колхоз ва совхоз уйларида, 233 нафари мактабга қарашли уйларида ва 449 нафар ўқитувчи коммунал

квартираларда яшаганлар. Ўқитувчилар турар жойларининг аксарияти радиолаштирилган ва улар электр ёрдамида ёритилган. Колхоз ва совхозлар худудида яшаган барча ўқитувчиларга томорқа ери ва чорва учун жой ажратилган. Шунингдек, уларга уй қуриш учун ер майдони ажратилган ва ссуда берилган. 1961-1963 йилларда индивидуал равишда уй қурган ўқитувчилар 200 минг рубль ссуда берилган. Кўпчилик колхозлар, совхозлар ва район коммунал хўжаликлари уй қуриб, ўқитувчиларга ҳам квартира ажратган. Натижасида йилдан-йилга хусусий квартираларда турган ўқитувчилари сони камайиб борган. Жумладан, 1961-1963 йилларда Ўзбекистон районидаги қишлоқ ўқитувчиларига 37 та уй қурилган ва район коммунал хўжалиги томонидан 15 та квартира ажратилган[4,Б.252]. Кува, Охунбобоев ва Киров районларида қишлоқ ўқитувчиларининг уй жой билан таъминлаш бошқа районларга нисбатан яхши аҳволда эди. Фарғона вилояти қишлоқ ўқитувчиларига қишлоқ хўжалиги мутахассислари каби озиқ-овқат билан таъминланган.

1963 йилда қасаба уюшмалари қишлоқ ўқитувчиларини санатория ва дам олиш уйларига 420 та путёвка ва 24 туристик путёвка билан таъминлаган. 400 нафардан ортиқ қишлоқ ўқитувчилари 17 минг рубль миқдоридан пул ёрдами олишган. 1964 йилдан Фарғона вилояти қишлоқ ўқитувчиларининг 270 нафари хусусий хонадонларда ижарада яшаган. Жумладан Поп районида 75 нафар, Ленинград районида 37 нафар ва Фарғона районида 45 нафар ўқитувчи ижарада яшаган. Улардан баъзилари 10 рублдан ошиқ ижара ҳақи тўлашган. Аммо қишлоқ ўқитувчиларига берилган имтиёزلардан тўлиқ фойдаланилмаган. Уларнинг уй жойларини вақтида таъмирланмаган ва ёнилиги билан таъминланмаган. Шунингдек ссуда олган ўқитувчиларни қурилиш материалларга бўлган эҳтиёжи катта эди. Лекин улар вақтида қурилиш материаллари билан таъмирланмаганлиги сабабли қурилиш муддати узоқ муддатга чўзилиб кетган. Вилоятнинг баъзи районларида ўқитувчиларни уйини иситиш учун ёнилғи ва ёритиш учун керосин етказиб бериш яхши аҳволда эмас эди. Шунингдек, ёнилғини бепул олиб келиш ташкил этилмаганди. Масалан, 1964 йилда вилоятнинг Ўзбекистон райони 48-саккиз йиллик мактаб ўқитувчиларига кўмир умуман етказиб берилмаган. Аксарият мактаб ўқитувчиларига 200 кг кўмир ажратилган бўлиб, у ҳам кечиктириб олиб келинган[4:253].

3. Тадқиқот натижалари:

Фарғона вилоятида ҳам қишлоқ ўқитувчиларига коммунал хизмат кўрсатиш учун ажратилган маблағдан йилдан-йилга фойдаланилмаган. Масалан, 1960-1962 йилларда Ўзбекистон райони қишлоқ ўқитувчиларига коммунал хизмат кўрсатиш учун 142 минг рубль ажратилган бўлса, амалда унинг 71 минг рублдан яъни 50 фоизидан фойдаланилди. Шунингдек, Фарғона ва Олтиариқ районларида ҳам бу маблағлардан тўлиқ фойдаланилмади. Савдо ташкилотлари нон ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари билан вақтида таъминламаслиги, баъзан умуман таъминламаслиги натижаси улар ўз яшаб турган жойидан 10 ва ундан ортиқ километрга ном олиб келишга боришга мажбур бўлишган. Шунингдек, мактаб буфетлари ҳам ишламаган. Ўқитувчиларни уй-жой таъминлаш ва уларни маиший шароитини яхшилаш борасида нуқсонлар бўлганлиги ўқитувчи кадрлар қўнимсизлигига олиб келган. Жумладан, 1962-1964 йилларда Фарғона вилояти қишлоқ мактабларида турли сабабларга кўра 600 нафар ўқитувчи ишдан кетган. Булар ичида ишга жўнатилган (715 нафар) ёш мутахассислардан 355 нафари ҳам бор эди. Фақат Охунбобоев районида 160 нафар ўқитувчи. Жумладан, 39 нафар

ёш мутахассис ишдан бўшаган. 1964 йилда 19 та қишлоқ мактабида рус тили ўқитилмаган, шунингдек физика ва математика ўқитувчилари етишмаган. 1963-1964 йилларда қишлоқ ўқитувчиларида 21 нафар рус тили ўқитувчиси ва 18 нафар физика ва математика ўқитувчиси асосан ўш ҳохишига кўра ишдан бўшаган. Қува районида эса 1962-1964 йилларда ишга жўнатилган 37 нафар ёш мутахассисдан, шу йиллар ичида 36 нафари ишдан бўшаб кетган[4,Б.254].

1975 йилда қишлоқ ўқитувчилари учун уй жой қуриш режасини ҚАССРда 29 фоизга, Бухоро вилояти - 36 фоиз, Самарқанд вилояти- 52 фоиз, Андижон вилояти - 59 фоиз, Сирдарёд вилояти - 72 фоиз, Сурхандарё вилояти - 76 фоиз, Тошкент вилояти - 79 фоиз, Қашқадарё вилояти - 84 фоиз, Фарғона вилояти - 88 фоизга бажарган. Шундай қилиб қишлоқ ўқитувчилар учун 21153 кв м. майдонли турар жойлар берилмаган[5,Б.139].

Андижон вилоятида 14500 қишлоқ ўқитувчиларидан 13873 нафари ўз уйларида, мактабга қарашли уйларда 24 нафари, колхоз ва совхоз уйларида 603 нафари истиқомат қилган. Вилоятда 1976-1977 ўқув йилида бирорта ҳам қишлоқ ўқитувчиси ижарага уйда турмаган. Андижон вилояти Москва, Бўзсув, Комсамолбод районлари колхоз ва совхоз омборхоналаридан қишлоқ ўқитувчиларга озиқ-овқат маҳсулотлари сотилган. Қишлоқ ўқитувчиларга ўз уйларида қуриш ва хўжаликлардаги кам кўчтини қоплаб учун 500-700 рубллик узоқ муддатли кредитлар берилган. 1976 йилда Андижон вилоятининг 130 нафар қишлоқ ўқитувчисига индивидуал уйлар қуриш учун 112 минг ссуда ажратилган[5,Б.362].

Андижон вилоятида 1976 йилда қишлоқ ўқитувчилар учун 6000 минг кв м. уй-жой қуриш режалаштирилган бўлса, ундан 3554 минг кв.м. (59 фоиз) қуриб битказилди. Ўқитувчиларнинг ёзги дам олишини ташкил этиш етарли эмас эди. Жумладан, 1976 йилда ўқитувчилардан 1262 нафари (6,3 фоиз) дам олиш уйлари, санатория ва пансионатларда дам олган.

Шунингдек, вилоятда 1976 йилнинг ёз фаслида 7100 нафардан ошиқ ўқитувчилар туристик саёхатга чиққан (38,9 фоиз). 1974-1975 йилларда Андижон вилоятида халқ таълими ходимлари муассасаларининг кўнимсизлиги мавжуд эди. Жумладан, 354 нафар педагоглар ишдан бўшатирилган бўлса, 37 нафар мактаб директорлари ўзгартирилди, 12 нафари вазифасини бажара олмаганлиги сабабли бўшатирилди ва бошқа қолганлари бошқа ишга ўтказилганлиги сабабли ишдан кетди. 1975-1976 йилларда Анжион вилоятида 208 нафар педагог ишдан бўшатирилган, улардан 48 нафари мактаб директорлари бўлиб, уларнинг 14 нафари раҳбарликни амалга оширилмаган учун ишдан бўшатирилган[5,Б.363].

Қишлоқда ижтимоий инфратузилмани молиялаштириш турли каналлар орқали амалга оширилган. Жумладан, турли вазирлик ва ташкилотлар (маориф, маданият, соқлиқни сақлаш, маиший хизмат, савдо ва бошқалар) шунингдек, саноат (қишлоқ худудида жойлашган) корхоналари ва қишлоқ хўжалиги тегишли бўлмаган ташкилотлар, маҳаллий бюджет, бундан ташқари аҳолининг пул маблағлари (уй-жой қурилиши) ҳисобига амалга оширилган. Ижтимоий инфраструктура объектларини пудрат асосида қуриш соҳасида жиддий камчиликлар мавжуд эди. Кўпинча бир аҳоли пунктида турли вазирлик ва ташкилотларга қарашли пудратчилар қурилиш ишларини олиб борган. Натижада маблағлар ортиқча сарфланган, қурилиш муддатлари чўзиб юборилган ва кўп ишлар тугатилмасдан тўхтатиб қўйилган[6,Б.17].

4. Хулосалар:

Хуллас, Фарғона водийси қишлоқ мактаб ўқитувчиларига 1960-1980 йилларда

яратилган маданий-маиший турмуш тарзи талаб даражасида бўлмаган. Чунки қишлоқ ўқитувчиларига берилган имтиёزلардан тўлиқ фойдаланилмаган. Қишлоқ ўқитувчиларига коммунал хизмат кўрсатиш учун ажратилган маблағдан йилдан-йилга фойдаланилиш ҳажми қисқариб борган. Шунингдек, савдо ташкилотлари нон ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари билан вақтида таъминламаслиги ва уй-жой ва маиший шароитини яхшилаш борасида нуқсонлар бўлганлиги туфайли ўқитувчи кадрлар қўнимсизлигига олиб келган.

Иқтибослар/Сноски/References

- [1] Боровков И.И. Развитие жилищного строительства в Узбекистане. -Т.: Узбекистан,1984. (Borovkov I.I. Housing development in Uzbekistan. -T.: Uzbekistan, 1984.)
- [2] Ўзбекистон Миллий архиви (ЎзМА), Р-94 фонд, 7-рўйхат, 574-иш (National Archive of the Republic of Uzbekistan (UNA), FundR-94, list 7, work 574)
- [3] ЎзМА, Р-94 фонд, 7-рўйхат, 577-иш (UNA, FundR-94, list 7, work 577)
- [4] ЎзМА, Р-94 фонд, 7-рўйхат, 666-иш (UNA, Fund R-94, list 7, work666)
- [5] ЎзМА, Р-94 фонд, 7-рўйхат, 3792-иш (UNA, Fund R-94, list 7, work3792)
- [6] ЎзМА, Р-837 фонд, 41-рўйхат, 7061-иш (UNA, Fund R-837, list41, work7061)

ЎТМИШГА НАЗАР

ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ

LOOK TO THE PAST

№1 (2020)

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амир Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000